Ч. 44 (12.700). Львів, пятниця 27. лютого 1931. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41. „ Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Гувер і кріза в Америці.

Львів, 25. лютого 1931.

Про іствування Герберта Гувера світ довідався на початку світової війни, коли Вільсон доручив йому керму над американською допомоговою акцією в нещасній Бельгії. При кінці війни він — все ще приватний громадянин — звернувся до американського уряду з проханням, щоби з державних грошей призначити 100 міліонів долярів на допомогу ріжним европейським краям, зруйнованим і виснаженим війною. А знову за кілька літ просив Гувер нових 20 міліонів на поміч голодуючим в СРСР. Оба рази звертали йому увагу, чи не краще булоб зібрати потрібні гроші шляхом приватних жертв, але Гувер оба рази настоював на тому, що приватні засоби в людей повичерпувались і треба сягнути до державної скарбниці. Й оба рази конґрес погодився з тим його поглядом та ухвалив виплатити, скільки треба. Таким чином в розпорядження громадянина Гувера видав американський уряд стодвацять міліонів долярів і тими грішми він рятував Европу та став відомий у широкому світі, придбавши славу „добродія людства", яка кінець-кінців помогла йому дійти аж до Білого Дому.

Та ось важка кріза навістила й саму Америку, де панує тепер велике безробіття й нужда серед робітництва. Ще гірше серед фармерів у кільканадцятьох полудневих стейтах, де літня посуха довела просто до голодування населення. Якуж допомогову акцію розвиває тепер Гувер серед американського населення, як президент Злучених Держав?

Про боротьбу з економічною крізою в Америці висказався през. Гувер на днях на сторінках віденської „Н.Фр Прессе" ось-так: Маючи всі потрібні засоби й можливости, можемо дивитись у будучність сміливо й без найменшого страху. Коли кораблеві на морі загрожує небезпека, то пасажирам і залозі поможеться найкраще тим, що офіцери сконтролюють мапи, компас і барометр, провірять докладно керму та оглянуть точно печі до опалювання. Таксамо й ми послужимо добру кожної одиниці найкраще таким чином, що присвятимося боротьбі з деструктивними силами, бо тільки так поможемо міліоновим масам нашого народу.

В дальшому розвиває Гувер плян цілої акції, якої метою є не тільки довести до злагіднення крізи, але й до привернення давнього добробуту. До акції запряжено всі фактори господарського життя, що несуть за те життя відповідальність. „Нашою програмою є — каже він — зробити все можливе, аби піддержати загальне довіря, не допустити до паніки, забезпечити відповідну скількість капіталу, що, позичений на незначний процент, уможливив би оживлення економічного життя і прискорив будівельні роботи, до яких можна би притягнути тисячі робітництва з тих галузей промислу, які підупали і через те примушені були переводити редукції". Крім того муситься довести до добровільної умови між робітниками й роботодавцями, аби вдержати платні на відповідному рівні і таким чином піти назустріч домаганням широких робітничих мас. При цьому не можна допустити до того, аби страйки й льокавти поширювали та загострювали депресію, зате слід піддержати силу купна населення, а одночасно й сільське господарство, яке в деяких стейтах опинилося над берегом пропасти.

Отсе в основних рисах плян Гувера, при помочі якого він хоче побороти тяжку господарську крізу в Америці, що має, як бачимо, чимало анальоґій з нинішньою затяжною крізою в Европі. Можна думати, що енерґії, хистові і досвідові през. Гувера поведеться вже в короткому часі ту крізу коли не побороти зовсім, то принайменше її злагіднити і притупити.

През. Гувер має ще немало інших засобів і можливостей на припинення, а то й ліквідацію крізи, яких у своїй статті в „Н. Фр. Прессе" не наводить. Так досі він не вважав за конечне поборювати крізу при помочі грошей, внасиґнованих урядом, якому він проводить. На американську господарську скруту він думає найти лік у допомозі самого громадянства — його філянтропійних установ у першу чергу. Державних фондів на ту ціль він уживати не хоче, аби — як кажуть його противники, найпачеж ліві — не ломити „принципу". Бо поміч голодним і виснаженим війною европейцям — це була ласка, яка на будуче до нічого не зобовязувала. А допустити раз американців до публичних фондів — значить: вказати їм шлях, яким вони досі не йшли і яким вони від того моменту схотілиб іти при кожній подібній нагоді. Це булоб, очевидно, зломання принципу, а до того през. Гувер не допустить так довго, як довго може успішно боротися з крізою при помочі поданого вгорі пляну.

—o—

ГРОШІ Є КРУГЛІ — котяться, але не розкотяться, коли їх вложите на вкладкову книжку в Кооперативному Банку „ДНІСТЕР" у Львові, вул. Руська ч. 20.

З польської преси.

Признання української виборчої побіди поважним проурядовим органом.

В останньому числі відомого варшавського журналу „Справи Народовосцьове" (за листопад-грудень 1930 р.), який є органом „Інституту Національних Дослідів", пів-урядової інституції науково-дослідного характеру, у хронікарському огляді українського життя находимо м. ін. один підвідділ п. н. „Висліди виборів". Читаємо там буквально таке:

„Події на терені Східньої Галичини (в ориг. „Малопольщі" — прим. Ред.) не могли залишитися без результату і для передвиборчої акції, яка мала тому утруднені умовини. Однак не вважаючи на те фреквенція у виборчому акті була значна і коли річ іде про листу українського бльоку — вона осягнула значні успіхи.

Треба підкреслити ще, що листа „Українського й Білоруського Виборчого Бльоку" була єдиною українською державною листою; інші українські політичні групи мали лише льокальні листи. Вправді „Сель-Роб Єдність" зголосила державну листу, однак вона була з формальних причин уневажнена...

...Взагалі оцінюючи висліди виборів треба ствердити повне заломання радянофільських впливів у селянських масах. Переконуючо кажуть про це висліди виборів на терені Волині, яка творила досі домену впливів українських радянофілів і базу сель-робівських партій. Значні втрати зазнав також націоналістичний бльок під оглядом числа отриманих голосів, як і мандатів. Однак коли взяти під увагу важкі умовини, в яких відбувалася передвиборча кампанія і факт, що наслідком прокураторського слідства арештовано цілий ряд б. українських послів і сенаторів, себто найактивніший елемент у громадському житті, — арештовано їх у звязку з протидержавною діяльністю (переважно підбурюючі вічеві промови) з часу їхнього послування до попереднього сойму, — що очевидно не стало без впливу на перебіг передвиборчої кампанії, — вислідів, здобутих Українським Бльоком, не можна вважати за виборчу програну. Бо треба памятати, що з уваги на величезний зріст фреквенції на проурядову листу — українські угрупування навіть у найкорисніших для себе умовинах мусіли зазнати деяких втрат у відношенні до свого дотеперішнього стану посідання у соймі і сенаті, зате не тратючи на впливах серед українських виборчих мас, які — не вважаючи на все — висловилися цифрово сильно за українською листою".

Коли зважити той характер „Справ Народовосцьових", на який ми у вступі вказували, то ця обережна й „дипльоматична" стилізація виборчих підсумків є безумовним признанням повної української побіди в останніх соймових виборах.

Хліборобська нужда.

На тему нинішньої господарської крізи, а радше на тему крізи хліборобської проф. Ст. Ґрабський оголошує на сторінках ендецького „Курера Львовского" цикль статтей, оперуючи в них порівнюючими статистичними даними про стан цін на хліборобські плоди в Польщі й закордонних державах за останні роки, імпорт, експорт і консумцію, та на марґінесі тих цифрових даних додає свої — інколи дуже цікаві — уваги. Тому, що нинішня хліборобська кріза — вірніше: хліборобська нужда — стає спеціяльно для нас, українців, питанням уже не тільки теоретичних розважувань, але просто егзистенції, цікаво познайомитися і з деякими поглядами Ґрабського.

У статті п. н. „Рільничі ціни" („Кур. Льв." з 25. ц. м.), автор нотує ціни на пшеницю, жито, ячмінь і овес, нотовані в останньому тижні на збіжевих біржах у Познані і Кракові, в Шікаґо, Гамбурзі, Відні, Берні, Празі і Берліні і доходить до такого висновку:

> Переживаємо загальну крізу рільничих цін. Але польські рільники (чит.: всі рільники в Польщі — прим. Ред.) переживають її важче від рільників решти Европи та Америки. Вони дістають за свої плоди ціни нижчі, ніж рільники чеські, австрійські, німецькі, англійські, північно-американські, — дарма, що міський консумент платить у Польщі за хліб майже стільки, що платив рік тому, коли збіжжя було вдвоє дорожче...
>
> ...Причиною (чому за знижкою гуртових цін не слідує у нас знижка детайлічних цін — прим. Ред.) є та надзвичайно висока стопа і щораз більший натиск податкової шруби та зокрема вимір оборотового податку, який не рахується з реальною платничою силою купців і ремісників.

А чому упадок рільничих гуртових цін у нас глибший, ніж у інших краях? Чи маємо більшу, ніж денебудь на світі, надпродукцію збіжжа? Зовсім ні.

> Від січня 1927 до 1. вересня 1930 року ми спровадили закордонного збіжжа разом на суму 687 міл. зол., а вивезли за 391 міл. зол. Отже загалом протягом останніх 4-ох літ ми були краєм збіжевого імпорту. Щоби в цих умовинах ціни на збіжжа були у нас нині одними з найнижчих на світі, на те треба було зробити в останніх роках величезні помилки у суспільно-господарській, торговельній, кредитовій і скарбовій політиці.

І знову, навівши цифри збіжевого імпорту 1927—1929 рр., автор вказує, що

> в роках високих збіжевих цін, ми масово спроваджували чуже збіжжа, а свого не вивозили, лише магазинували його, — щоби потім експортувати його в літах упадку цін на світових ринках.

Чомуж ми так нерозумно господарили?

> Бо в 1927 і 1928 рр. гуляла по Польщі радісна творчість за позичені з закордону гроші.

Від 1927 р. — мовляв — масово спроваджувано не лише пшеницю, але навіть жито, використовуючи кращі кредитові можливости: 6-місячний безвідсотковий кредит на закорд. товарі, при конечності виплачення готівкою бодай половини вартости краєвого товару.. А не вивожено збіжжа тому, що „зеднювано собі поміщицтво щедрим розділюванням навозових і збіжевих кредитів".

Отже замісць продавати збіжжа, велика власність заставляла його, або просто виставляла векслі за отримані штучні навози, обманюючи себе і обманювана з гори, що добра конюктура не тільки буде дальше тривати, але навіть покращає. „Наше (польське — прим. Ред.) поміщицтво віддалося під опіку генеральської і полковницької економії. А військове знання учить заскакувати неприятеля на фронті, — але не хоронить перед заскакуванням на ринках через зміну цін.

Тому знижка цін велико-власницький хліборобський польський світ заскочила. Одночасно зменшився доплив кредитів. „Треба було насилу продавати", — а тимчасом в краю були великі запаси не лише власного збіжжа, але й спроваадженого в попередніх роках у надмірній скількості, на кредит, з закордону.

Ми збільшили експорт збіжжа в 1929 р. втроє з 58 на 164 міл. Мало-що менше вивезли теж у мин. році. І чим більше паде ціна збіжжа на світових ринках — тим більше спішать помішики з продажею своїх запасів. Подажа збіжжа росте, — але запотребування маліє.

Тут автор приходить до питання зменшення консумції, як наслідку зубожіння.

Загальна надконсумція чужих товарів на кредит в рр. 1927, 1928 і половині 1929, разом з розтратною скарбовою господаркою вичерпала грошеві засоби громадянства. Не лише запас консументів обмежує нині свої видатки через брак грошей, але й наші млини та наші збіжеві експортери не мають грошей. Наші збіжеві купці обмежують свої покупки до мінімум. Купують лише стільки, на скільки мають запевнений збут в найближчих днях.

— До тих статтей Ст. Ґрабського ми ще повернемо. Зокрема зреферуємо ще його погляд на головну причину упадку збіжевих цін на світових ринках.

Реєстр росте...

Ліквідація культурво-освітніх товариств у львівськім воєвідстві.

У львівськім воєвідськім деннику за грудень (ч. 15.) оголошено, що розвязано отсі читальні „Просвіти": в Розджалові, Вільці к. Вербиці, Винниках (пов. Сокаль), Комарові (пов. Сокаль), Грушові (пов. Дрогобич), Довжневі (пов. Сокаль), Сколім (пов. Ліско), Хишевичах (пов. Рудки), Чижикові (пов. Львів), Василові (пов. Рава Руська), Знесінні (пов. Львів), Збоїсках (пов. Львів), Березці (пов. Добромиль). Разом у грудні розвязано 13 читалень. Товариства руханково-пожарничі „Луги" розвязано: у Вербиці (пов. Рава Руська), Замочку (пов. Жовква), Деревні (пов. Жовква), Вільці Вербицькій (пов. Рава), Сулимові (пов. Жовква), Дидятичах (пов. Мостиська), Дроговичах (пов. Бібрка), Ниновичах (пов. Ярослав), Ременові (пов. Львів), Ніжанковичах (пов. Перемишль), Волосткові (пов. Мостиська), Грушатичах (пов. Перемишль), Яричеві Старім (пов. Львів). Разом 13 „Лугів". „Соколи": в Крехові (пов. Жовква), Жовкві, Старяві (пов. Добромиль), Дорогомишлі (пов. Яворів), Пацьковичах (пов. Перемишль), Библі (пов. Перемишль), Ставчанах (пов. Городок), Борщовичах (пов. Перемишль), Галичанові (пов. Городок), Сторонній (пов. Городок), Руданцях (пов. Львів). Разом 11 „Соколів".

В слідуючім числі денника львівського воєвідства (зі січня) оголошено дальші розвязання читалень „Просвіти": в Сеньківцях (пов. Рава), Чайківцях (пов. Рудки), Гоголеві (пов. Сокаль), Хлопятині (пов. Сокаль). Разом 4 читальні „Просвіти". „Луги" розвязано: в Карачинові (пов. Городок), Яричові Новім (пов. Львів), Ришковій Волі (пов. Ярослав) Запитові (пов. Львів), Пархачі (пов. Сокаль), Цеперові (пов. Львів). Разом 6 „Лугів". „Соколи": в Бродках (пов. Львів).

Разом у двох числах воєвідського денника за грудень і за січень подано повідомлення про розвязання львівським воєвідством 17 читалень „Просвіти", 19 „Лугів", 12 „Соколів". Це робить 48 українських культурно-освітніх організацій. Колиб так дальше мало піти, то наші села лишаться без всякого товариства, а буде царювати коршма.

Нашому громадянству треба би призадуматися поважно над цією ліквідацією і над тим усім, що вона собою несе нашому народові.

—o—

Німецька преса про українську проблєму.

Не зважаючи на те, що відома пацифікаційна акція у Сх. Галичині припинена, чужинна преса не перестає цікавитися тією справою, а в звязку з тим і загальноукраїнською проблемою.

Наведу тут голоси впливової преси за минулі часи, що ще не попали на сторінки нашої преси, а відтак перейду до нових голосів з останнього місяця.

Багато ґазет занотувало на своїх сторінках короткі відомости про американські протести проти пацифікації та взагалі про акцію американських українців.

Великого розголосу наробила в Німеччині анґлійська преса. Все, що там було про Польщу і про пацифікацію, находило живий відгомін у німецькій пресі, яка до речі кажучи на це звертає богато уваги і тим самим дає до пізнання, що вона не береться цієї справи самостійно розглядати. Побачивши доперва настрої анґлійців почала ця преса й собі трошки остріше виступати. Німецька преса відгукнулась також на пропольську анґлійську пресу, зазначуючи, що це все пишеться за відповідною підготовкою.

Майже вся преса подавала короткі вістки про засуди українців у Польщі. Зокрема всюди були нотатки та статті відносно українських прохань у папи римського та про напруження між Польщею і Ватиканом.

Кожний, навіть найменший, голос у польському соймі находив свій відгомін та відповідне освітлення в німецькій пресі. При всьому цьому грали ролю українці і коли польські партії відносно українських внесків годились, то про це все згадувалось лиш як про польську внутрішню політику.

„Ґерманія" з 31. XII. 1930. містить велику статтю про військове виховання молоді в Польщі в загальному, а відтак спеціяльно про це саме у Сх. Галичині. Вона вказує недвозначно на загострення відносин між обома націями. Осінні події з 1930 р. не приводять до зближення між обома націями тому, що українське населення почувається покривдженим і використовуваним.

З великим здивуванням мусіла вся німецька преса сконстатувати акт виступу анґлійських

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 27. ЛЮТОГО 1931.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ

ВЕЛИЧИНА МАЗЕПИ.

2. Індивідуальність і її проблеми.

„Життя Мазепи" Борщака та Мартеля написане для чужинців. Чому-ж ми читаємо його цікавіше, як неодин рідний літературний твір, признаний небуденним? Здається, не треба мати на думці аж вимки серед нашої інтелігенції, щоби признати, що під впливом чужої літератури вже нині наводить на нас дрімоту той балакливо-розлізлий стиль наших письменників, які все ще в темноті чумацької валки починають від довжезних вступів, усе нам по дорозі товкмачать, а заки доїдуть до кінця на лопаті покладуть повчальні висновки.

„Життя Мазепи" має всього 180 сторінок з 5 звязкими розділами, легкими як найлекший фейлетон, леткими як поетична промова. Не бракує в ньому ні розяснень, необхідних для чужинця, ні висновків — ясних і рішучих, гідних пронизливого ума Мазепи. Є й сумніви, що виринають на підставі дотеперішніх наших відомостей про великого дипльомата та наслідком наших традиційних метод думання.

Патріотичне навчання історії нелегко йде в парі з обективним стверджуванням фактів — не тільки в нас, а в ріжних народів, головно славянських. Немужеське, сентиментальне виховання каже нам робити із усіх наших провідників „крицеві статуї"; до чого доводить такий світогляд це пробує у поляків показати у низці гострих, небуденно інтелігентних книжок Бой-Желенський здираючи вапно із кепсько побілених ґеніїв.

Чи краще було би, якби Мазепа був зразком непочитного характеру, непідкупної щирости та вірности одній ідеї? Наївне питання. Автори згаданого життєпису показують нам те, що Мазепа робив серед даних обставин: коли не міг іти „проти вітру", що кидав на всі боки державним кораблем на морі бурхливих подій, а коли вів прехитру гру дипльомата. Між причинами його великої невдачі, після союзу з Карлом XII, находимо також одну таку цікаву характеристику:

„Але в останній хвилині, напередодні закріплення союзу з Швецією, все захиталося. Кохання, спізнене та непереможне кохання осінньої доби перевернуло цю досі напрочуд утриману життеву рівновагу і майже заглушило в гетьмані всі голоси розуму та розважливости. Велика виправа почалася під знаком розбурханої жаги".

Неодин холоднокровний історик чи звичайний смертник може сказати: якби Мазепа був справді великим державним діячем то він умів би в такій великій історичній хвилині забути про жінку для державної справи. Щож? Наполеон не вмів краще здобувати жінок і лекше ними погорджувати, ніж Мазепа, а проте мав своє Ватерльо. Жіноцтво грало в життєписі наших великих людей невеличку ролю. Аж дивно, чому саме серед запорожців, що вміли проміняти жінку за тютюн та люльку, було так мало обачних, далекоглядних гетьманів. Український Дон-Жуан Мазепа є між ними майже вийнятком. Зате, коли візьмемо історію та всю творчість Франції: скрізь жінки виступають у ролі grandes inspiratrices — „великих натхнениць".

Найбільший між козаками европеєць — Мазепа мав душу вражливу на привабу жіноцтва, завдяки тим самим причинам, що давали йому змогу розуміти складні прояви мистецтва, дипльоматії та людської психольоґії. Хто розуміє, з яких дивних сполук твориться індивідуальність, той не може уявити собі деяких її прикмет і довершень без хиб і помилок, так само як не може домагатися, щоби земля на чудовім клаптику краєвиду була з тої самої річовини, що листя деревини та блакит.

Мазепа йшов усе життя назустріч великим спокусам і небезпекам і з них добував рідкий досвід і небуденну ясність думки.

Добра історична студія, така як „Життєпис Мазепи", дає нам переріз ріжних живих конфліктів, без огляду на те, чи вони видаються суперечностями. Супроти неї люди ріжних світоглядів можуть повторяти свою кінцеву мораль: напр. росіяни можуть доказувати, що лихо Мазепи було в тому, що він пішов проти Москви, поляки, що не йшов завсіди вірно з Польщею, демократи, що нехтував настроями маси і т. д. Із книжки Борщака та Мартеля чужинець і українець може побачити в першій мірі величину Мазепи в його думках і вчинках, мріях і довершеннях, успіхах і невдачах. Є в цій величині неодна несамовита риса, що розяснює ще раз силу суґґестії, з якою вона ділала на уяву великих письменників. А хочете добути просту, ясну й трохи несамовиту мораль з її діяльности, то й таку найдете: нарід у своїм змаганні до волі, у хвилинах розпуки, коли його сусіди та опікуни не дотримали своїх обітниць, може ввійти в союз навіть із чортом, а одна велика індивідуальність, що веде його, може захитати основами неодної держави.

парляментаристів в обороні українців перед Лігою Націй. Цей активний виступ англійців прийнято з великим задоволенням і його ріжно коментовано. Виступ англійців причинився і до того, що українська справа як така й до сьогодні не сходить зі сторінок німецької преси і цією справою вона занялася була і в часі женевської сесії.

Урядове польське звідомлення про пацифікацію у Сх. Галичині містилося також в німецькій пресі, але ніде не можна було знайти місця, щоби це повідомлення було вміщене без коментарів. Всюди пробивалося переконання, що все сфабриковане лише для загряниці.

Головно стаття в англійському „Обсервер-і" викликала великий розголос. До всіх інших газет могли ставитись з резервою, але „Обсервер" має славу доброї газети і в правдивість його даних не можна було сумніватись. Далі протест Жіночої Ліґи найшов відповідний відгомін у німецькій пресі. Протест цей передруковано в цілому і додано ріжні коментарі.

Час від часу можна було стрінути в німецькій пресі, головно закордонній голоси проти українців. Статті такі писали ріжні справоздавці та фаховці в східних справах, а ними були переважно коли не москалі, то таки самі поляки. Цьому звичайно ніхто не дивувався і таких голосів не багато.

„Дойтше Тагесцайтунґ" вмістила статтю про польсько-українське порозуміння. Наводиться там всі дані за і проти і приходиться до висновку.

Почавши з Нового Року преса почала ще дужче займатись українським питанням тому, що по всій правдоподібності воно мало бути розглядане на женевській раді Союзу Народів. До цього причинились також і заяви ріжних польських відповідальних чинників в українській справі, як також і соймові дебати чи то в справі Берестя чи пацифікації.

Так напр. „Ґерманія" з 10. І. 1931 р. містить статтю про українську пацифікацію, в якій покликується на заяви в соймі послів Матчака та Луцького та відповіді на це польського міністра Складковського.

„Дер Гайматтрос Ост унд Вестпройзе" з січня 1931 містить статтю про пацифікацію в Галичині, передаючи враження Міс Шіпкінс з подорожі по Галичині. Передрук цього вмістила також і інша німецька преса від великої почавши, а на малій скінчивши. Всього годі тут вичислити.

Досить великий відгук знайшла в німецькій пресі брошура про пацифікацію. Майже вся преса вмістила рецензії на цю брошуру з відповідними коментарями.

Зараз з початку женевського засідання Ради Союзу Народів німецька преса почала живіше займатися українською справою в звязку з Женевою. Всі писали про скількість українських жалоб в Женеві, про прийняття й неприняття жалоб, про вношення нових жалоб і т. д. Відтак рознеслася вістка про те, що українську справу відложено до травня з огляду на короткий час для відповіді Польщі. В богатьох ґазетах видруковано відповідні статті про те, що це мабуть є рівнозначне з відложенням всієї української справи до актів. Одначе, коли довідалися про визначення комітету трьох для розсліду цієї справи, тоді думки в одних змінилися, а в інших остали ті самі. Замітно також, що і пацифістична преса Німеччини реаґувала на ці справи досить гостро і відгукувалась на все, що лиш було в українській справі.

„Берлінер Таґеблят" з 22. І. 1931 р. подає вістку про обвинувачення Німеччини Польщею в фінансуванні українських саботажів, чи іншими словами, що українська справа є видумкою Берліна.

Колиж німецький міністр Курціюс згадав у своїй довгій женевській промові й українську справу, то преса почала наново писати не так спеціяльно в українській справі, як в німецькій, подаючи промову Курціюса в цілому або в скороченнях. Тих кілька слів Курціюса видвигнули були знова українську справу на верх.

В самих останніх часах преса вмістила декілька статтей на тему вислідів женевських нарад. Одні ставляться до них критично, не обіцюючи собі ніяких конкретних полекш, а інші просто насміваються над цим всім, називаючи це комедією.

Радянська Україна.

XII. ЗІЗД РАД УСРР.

У радянській пресі появилися інформації про те, що дня 25. лютого ц. р. починається XII. всеукраїнський зїзд рад у Харкові. На зїзді будуть обмірковувати такі справи: 1) Звіт з діяльности союзного уряду; 2) звіт з діяльности уряду СРСР; 3) справи радянського будівництва; 4) про загальне навчання і політехнізацію шкіл; 6) питання конституції УСРР; 7) вибори.

Порядок денний зїзду, як бачимо, доволі обширний. Найцікавіші дві точки, а саме точка про зміну конституції УСРР та точка про „політехнізацію шкіл".

„НА ВУГІЛЬНОМУ ФРОНТІ ТРІВОГА".

Під таким написом стрічаємо в харківському „Комуністі" з останніх днів передову статтю, з якої довідуємось, що „січневі наслідки боротьби за вугілля абсолютно незадовільні. У січні вугільний Донбас здав не лише а й листопадові темпи видобутку, що своєю чергою були явно недостатні. В січні пересічно добовий видобуток виносив 108,2 тис. тон проти 126,5 тис. тон у грудні. Де причина цього відступу? Причина безперечно в незадовільній орґанізації роботи... Справді в січні ми маємо не підвищення, а зниження процесу механізованого видобутку. Механізований видобуток у січні виносив лише 63 відс. плянованого. Продукційність зарубної машини ледви дійшла до 2.100 тон проти 3.000 плянованих. Продуктивність праці в січні ледви досягла 79,3 відс. пляну... Кількісні показники роботи абсолютно незадовільні, а якісні не кращі. Собівартість надто висока, якість вугілля низька... Це свідчить, що якісні показники не стоять у центрі уваги місцевих орґанізацій... Нарешті, робота транспорту — одне з пекучих питань нинішнього стану у вугільному Донбасі. Але забезпечить відвантаження вугілля і тоді ще гірше позначиться недозволене відставання вугільного Донбасу з видобутком. Цеж факт, що перші дні лютого дають ще тривожніші ознаки дальшого зменшення видобутку. Це абсолютно недозволене. Тов. Молотов у промові на конференції працівників промисловости підкреслив особливу вагу палива, додавши при цьому, що, коли говоримо про паливо, *то розуміємо найбільше вугілля, роботу вугільного Донбасу.* До його роботи ми повинні прикувати увагу цілої партії. Ми повинні на чім би не стало, в лютому підійти до виконання плянованих 170 тисяч тон на добу... На вугільному фронті тривожне становище. Ми повинні піднести всі сили і вирівняти цей фронт що є одним з найважливіших засновків, реалізації великих плянів третього вирішального року пятирічки".

І на вугільному і на транспортному фронті в СРСР — як бачимо — не добре, так само не краще, як це знаємо з промови Сталіна і на інших ділянках радянського промислу. Одначе всі ці труднощі не перешкаджають комуністам кидати в очі своєї суспільности і на очах цілого світу фаєрверкові гасла про виконання пятирічки в чотирьох роках. Для нас, українців, з наведеної статті найцікавіше те, що український вугіль експльоатують немилосердно для потреб пятирічки не на Україні, але переважно поза її межами. Діється це з волі й наказу Москви, що видно наглядно хоч би з парафразованої у цитованій статті заяви Молотова.

—o—

Вісти з Буковини.

Генеральний вікарій для греко-кат. українців у Румунії.

По заключенні конкордату між апостольським престолом і румунською державою дещо змінилися відносини українців гр.-кат. віроісповідання в Румунії. Силою папської булі „Solemni conventione" з дня 5. червня 1930, яка упорядковує відносини кат. церкви в Румунії, основано нове гр.-кат. рум. епископство в Мармороші, з осідком в Бая Маре. До цього епископства приділено гр.-кат. українців з Буковини і Семигороду, то є 17 парохій зі станиславівської дієцезії, 11 з мукачівської і 10 з гайдудорожської.

Для цих 38 парохій передбачена в конкордаті управа у формі окремого ґенерального вікаріяту. Дотичний уступ папської булі звучить: Всі правовірні християни гр.-кат. українці (graeci rutheni) прилучені до тієї дієцезії мармороської, будуть під юрисдикцією спеціяльного ґенерального вікарія того самого обряду (себто гр.-кат. українця). Цього ґенер. вікарія має вибрати і настановити епископ мармороський. Черновецький „Час" подає, що ґенеральним вікарієм призначений о. совітник Михайло Сімович (старший брат проф. Василя Сімовича, бувший катихит б. української ґімназії в Чернівцях).

Православний митрополит Буковини

посвятив дня 28. І. ц. р. між іншими на екзархів слідуючих свідомих українців і робітників на народній ниві: о. Ів. Джулинського, о. Ісидора Радика, о. Ів. Щербановича, о. Евгенія Павлюка, о. Костя Лупашка і о. Онищука.

Безплатні курси українсьмої мови

уладжує Секція студенток українського козацтва „Запороже" на кількох черновецьких передмістях.

Концерт

нашої оперової співачки пані Ольги Єнджейовської відбувся дня 23. ц. м. у великій салі музичного товариства. Супровід: пані Г. Галицька, проф. консерваторії в Чернівцях.

Свято Лесі Українки

з нагоди шістьдесятиліття її уродин відбулося в неділю 22. II. ц. р. в Чернівцях заходом Т-ва „Жіноча Громада" на Буковині в салі „Нар. Дому". — Програма: Вступне слово, реферат, мельодекламації, хори і декламації.

Товариство „Буковинський Кобзар"

влаштовує святочний концерт дня 24. березня ц. р. в вел. салі Музичного Товариства в Чернівцях з нагоди 70-ліття Т. Шевченка.

Український буковинський театр

під управою Івана Дудича одержав від міністерства праці, здоровля і соц. виховання, авторизацію на театральні вистави по цілій Буковині.

З документів часу.

Адміністративна кара і її мотиви.

Греко-католицький парох у Волі Міховій (пов. Лісько) о. Теодор Вареха дістав від повітового староства у Ліську такий адміністративний присуд:

„Starostwo Powiatowe w Lisku. L. 2676/Rk. Orzeczenie. Starosta powiat. w Lisku rozpoznawszy w dniu 11. II. 1931. sprawę karno admin. przeciwko ks. Teodorowi Waresze, gr. k. prob. ur. 1890, zamieszkałemu we Woli Michowej, obwinionemu o zabronienie odśpiewania „Roty" w cerkwi i czynem tym demonstracyjnym objawił niechęć do Rządu, co miało miejsce w dniu 11. XI. i uznawszy go winnym popełnionego czynu, przez co dopuścił się przekroczenia z § 11. ces rozp. z d. 20/4 1854. Dz. U. P. Nr. 96., co zostało udowodnione przyznaniem się i zeznaniem świadka i doniesieniem Post. Pol. Państwowej, orzeka skazać obwinionego na zasadzie § 11. poz. rozp. z 20/4 1854. Dz. U. P. Nr. 96 na grzywnę w kwocie 100 zł. na rzecz Skarbu Państwa, z zamianą w razie nieściągalności na 5 dni aresztu.

Ukarany może w ciągu siedmiu dni od daty doręczenia zwrócić się do starostwa powiatowego w Lisku z żądaniem skierowania tej sprawy do Sądu Okręgowego w Sanoku, w przeciwnym razie orzeczenie jako prawomocne ulegnie wykonaniu. Lisko dnia 11. II. 1931. Starosta powiatowy Wehrstein mp.".

Обструкція. Найзнаменитші лікарі жіночих недуг у богатьох випадках випробували природну гірку воду **„Franciszka Józefa"**, яка діває скоро, певно і без болю

Правда про Мазепу? Вона не є і не може бути яснішa, ніж правда про Цезаря або Наполеона. Звичайна дата смерти Мазепи була ще донедавна проблемою такої самої ваги як час [illegible] побуту Цезаря в Єгипті. Ніцше сказав про завдання історика рішаюче слово, дарма, що в парадоксальній формі: „Історик має до діла не з тим, що дійсно трапилося, а тільки зі здогадними подіями. Його тема, т. зв. всесвітня історія — це пересвідчення про здогадні вчинки та їх здогадні мотиви..."

А відомий сучасний англійський історик-портретист **Lytton Strachey** каже, що в обличчі історичних подій досить, коли маємо враження, що ми торкнулися живчика історичного життя. Саме такий живчик бється в „Житті Мазепи" Борщака та Мартеля. Мазепа виринає із сторінок цієї книжки не менше живий, а правдивіший, як із творів великих поетів, — цікавіший і сторазно ближчий нам і нашій сучасности.

Мета такого твору вже осягнена, коли бодай якась дрібна частина чужинців зрозуміє із нього, що те, що досі з бувальщини України видавалось їм поетичною мрією та леґендою, було справжньою дійсністю, яка досі живе і надалі ставитиме перед Европою ту саму проблему, що й з часів Мазепи.

Книжка ця, що появиться без сумніву у перекладі в кількох мовах, а в нас у виданні „Червоної Калини" не хутко зійде з черги актуальних подій і не хутко найде гідних наслідувачів.

У вчорашнім фейлєтоні трапилися такі помилки друку: у II-ій шпальті 3-ій рядок згори має бути: „ученим і історикам, хист...", а 14-ий знизу: „почалося з моди" зам. „почалася.."

—o—

Заборона радія в північній Буковині.

Сінґуранпа до спілки з головним урядом почт і тел. у Букарешті заборонила уживання приватних радій українським учителям у численних громадах, як в Оршівцях, в Шишківцях і т. д.

На будову українського музею в Чернівцях

зібрано до 1. II. поверх 72.000 лей.

Селяни обвинувачують перед судом міністра Міґалакія.

Селяни декотрих буков. повітів обвинувачують перед судом міністра внут. спр. Міґалакія за те, що він будучи міністром рільництва, писав у своїх „листах до хліборобів“, аби не продавали збіжжа, бо його ціна піднесеться. Та вийшло щось противне. Хто послухав рад міністра М., той втратив. Цікаво, як буде оправдуватися міністр.

Голод на Буковині.

Наслідком недостачі зимових робіт у горах голодують наші гуцули, хоч ністерство зверебрало апровізацію і обіцяло вислати голодуючим кукурудзи.

—o—

Справа посольського мандату о. Йос. Яворського (ББ).

З найпевніших джерел довідуємося, що вістки польської преси про те, немов то Ексцеленція Митрополит Андрей дав о. Яворському, кандидатові на посла з листи ББ, дозвіл на виконування мандату, цілком невірні, бо о. Яворський зовсім не дістав на це дозволу.

—o—

ОСТАННІ ВІСТИ

СОЙМ.

У середу на вступі соймового засідання зложили посольське приречення посли: Гафляр, **о. Яворський,** (про якого пишемо вище) та **Кохан.**

Опісля пос. Вартальський реферував проєкт закону про держ. експортовий фонд, утворений задля піддержки вивозу всякого роду краєвих, рільничих і промислових продуктів. Сойм прийняв закон у другім і третім читанні в стилізації комісії, а відкинув внесення меншости. З черги сойм прийняв проєкт закону, що уповажнює міністра скарбу признати позичку для держ. дорогового фонду. Опісля пос. Шарський зреферувв проєкт закону про частинну зміну розпорядку президента держави про оподаткування цукру. Устійнили оплату від 100 кґ. на 125 зол. Проєкт цей прийняли в 2. і 3. читанні. Опісля прийняли новелю до розпорядку президента держави про спіртовий монополь. Урядовий проєкт закону про зменшення парцеляційних континґентів на 1931 р. відіслали до комісії земельних реформ.

Найближче пленарне засідання сойму буде в понеділок 2. березня.

Закордонна комісія.

У середу на засіданні соймової закордонної комісії радили над законом про ратифікацію торговельної умови з Німеччиною. Реферував пос. Єшке (ББ). Віцеміністр промислу та торговлі Долежаль сказав, що уряд предложив цей трактат соймові, аби доказати, що Польща бажає пацифікації европейських відносин як політичних так і господарських. Уряд узяв під увагу теж мотиви заг. торг. політики. Польща мусить дбати про вивіз щораз досконаліших готових продуктів і заключувати відповідні порозуміння та знормалізувати польський вивіз до країв, із якими має більшість оборотів. Вкінці уряд старався придбати полекші для гол. артикулів вивозу, як дерево, вугіль і годівельні продукти. Транзитові постанови в практиці дають теж Польщі доступ до бельгійського, французького й італійського ринку, вкінці має це значіння для вивозу нафти і зем. плодів. Тому уряд піддержує своє внесення, щоби трактат ратифікувати.

У дискусії пос. Вижиковський (Кл. Хл.) і Пєстшинський та Ст. Стронський (Кл. Нар.) заявили, що голосуватимуть проти трактату.

На цьому наради перервано. Дальша дебата в четвер.

РОЗПРАВА ПРОТИ ХИМЧИНА І ТОВ.

Третього дня розправи св. Каз. Баран, дочка послугачки т-ва „Згода“ каже, що бачила, як Химчин забрав ключі від каси. Потім чула, що гроші вкрадено, та хто вкрав не знає.

Св. Ціхоцький, поліц. агент зізнає, що ствердив, що каси не отворено підробленим ключем, бо замок не був знищений. Тоді, як гроші пропали, Химчин був у льокалі „Згоди“. Тоді теж украдено книжечку Каси Ощадности. Стверджено, що злодій потвердив відібрання на реверсі назвищем Тодоровський, та насамперед хотів написати Химчин, одначе скреслив це назвище

Св. Туліповський, предсідник „Згоди“, обняв це становище після Химчина. Химчин, як передавав йому урядування, не хотів віддати ключів. Казав, що ключі лишив дома. Св. ключі відібрав щойно після кільканацяти днів.

Св. Соха, касієр „Згоди“, твердить, що Химчин, а ніхто інший, вкрав гроші.

ПРИСУД У ЧЕНСТОХОВСЬКІМ ПРОЦЕСІ.

У середу окр. суд у Ченстохові проголосив присуд у процесі Качика та Чеплінського, обвинувачених, що стріляли в ченстоховській Касі Хорих. Суд засудив обох **за поміч в убивстві Фурманьчика та Реґовського кожного по 10 літ тюрми з відібранням прав і за поміч у вбивстві Молди по 4 літ тюрми, себто кожного по 12 літ тюрми з відібранням прав кожному.**

АРХИЕП. КОВАЛЬСЬКИЙ ЗАСУДЖЕНИЙ.

Апеляційний суд у Варшаві засудив мариявітського архиепископа Ковальського на 3 роки тюрми, з якої то кари скреслили 2 роки титулом амнестії.

КРІВАВІ ЗАВОРУШЕННЯ В БЕРЛІНІ.

З нагоди комуністичного „дня безробітних“ берлінські комуністи проти заборони старалися уладити походи. У сутичці було ранених кількох поліцаїв і 1 поліц. старшина. Перед урядом посередництва праці обкидали поліцію з вікон кріслами й стріляли. Поліція також стріляла. Здемолювали льокаль. Сплюндрували кілька крамниць і з харчами. Крамниці позачинювані, на вулицях патрулі.

БОМБОВИЙ ЗАМАХ НА ПРЕЗ. КУБИ.

З Гавани повідомляють, що в палаті президента республики вибухнула бомба. Президент Махадо вийшов цілo.

МИСТЕЦТВА А-КЛЯСИ.

Чорні—Поґонь 2:1 (0:0, 2:1, 0:0).

Значіння шпиталів для здоровля народу.

III.

Засоби охорони. — Відсоток хорих у шпиталях. — Дивна статистика. — Становище наших лікарів і наші потреби.

Якжеж виглядає ця шпитальна опіка? Служать до того спеціяльно вишколені сестри опікунки. Зараз по приході хорого до шпиталя розвідує така сестра про всі дати щодо положення хорого, його родини, його обезпечень і це все подає до історії хороби, і цим доповнюється часто цінними вказівками діяґностика, а навіть це може мати вплив на спосіб лікування хорого. Хорий висловлює всі свої бажання перед сестрою, яка опісля відвідує його рідню, повідомляє її про його стан і помагає їй дістати всі допомоги, до яких має право з титулу обезпечення.

Вона полагоджує всі письменні подання до влади чи до товариств, дбає про контакт хорого зі світом, про відповідну лектуру, про потрібне дальше лікування та забезпечує хорого у ліки після його виходу зі шпиталя. Вона впливає на те, щоби хорий сповняв далі лікарські поручення, а при заразливих недугах, як напр. при туберкульозі, щоби хорий не став небезпечний для свого окруження. Вкінці звертає сестра увагу на те, чи ще хто інший з рідні не є хорий на таку саму недугу і висилає тоді його до лікаря. Коли зважимо, що по містах річно около 5 проц. людности переходить через шпиталі, тоді зрозуміємо, що кожний такий хорий може стати піонiром гіґієнічного поступу. Особливо велике значіння має шпитальна опіка при поборюванні туберкульози і венеричних недуг.

Щораз більше удосконалена розбудова шпиталів висуває їх на чоло усіх змагань до поправи народнього здоровля: кожний шпиталь стає центром здоровля не лише для даного міста, але і для цілої округи.

Там відбувається дальший вишкіл лікарів, наука сестер і доглядачів хорих, там збігаються всі галузі ратівництва, в його лябораторіях переводяться розсліди для забезпеки перед недугами, його відділи стають центрами шпитальної опіки.

Отже не диво, що шпиталі здобувають собі щораз більше признання і потреба будови шпиталів щораз більшає. У 1911 р. в часі першої світової гіґієнічної вистави в Дрездені приняли, що на 1000 мешканців потреба мінімум 5 шпитальних ліжок; тепер вимагають уже 8 таких ліжок. У західних культурних державах число ліжок доходить уже і до 10 на 1000.

Якже-ж у нас поставлене шпитальництво? Останній виказ тимчасового Самоурядового Виділу за рік 1926 стверджує у б. Галичині на кругло 8 міліонів мешканців, яких 8200 ліжок, значить, на 1000 мешканців припадало дещо більше як 1 ліжко. Тимчасом у статистиці гіґієнічного бюра Ліґи Народів за 1929 р. фіґурує Польща з 2.5 ліжками на 1000 мешканців. Яким способом вийшло таке показне число, годі змiркувати. Бо коли до згаданого числа ліжок шпиталів у Галичині додати ще ліжка по військових і приватних шпиталях, то не буде більше ліжок як 12.000, себто 1 і пів ліжка на 1000 мешканців. А тут справа шпитальництва куди краще поставлена як у давнім королівстві або на Поліссі та Волині.

І ми бачимо зі щоденного досвіду, як тяжко відбивається цей брак відповідного вивінування шпиталів на здоровлі населення: нема дня, в якім би у порадні Народньої Лічниці не являлися приїзжі хорі, що їх висилають з провінції лікарі або і шпиталі або для операцій, або для основнішого лікування, а яких із львівських шпиталів відправляють до дому через недостачу місця. Такий самий брак виказують і провінціональні шпиталі, майже завсіди переповнені, бо наведена статистика С. Виділу подає, що у багатьох шпиталях переповнення доходить до 150 проц. Можна собі уявити як це впливає на хорих та на лікування недуг, коли вони лежать по 2 на ліжку, або між ліжками на землі! Не треба і згадувати, як при тім виходять хорі, нації не пануючої, а в памяті всіх пошкодованих при подіях в осені 1930 р. певно ще живо стоять спомини про те, як їх радо приймали до шпиталів та як їх швидко звідтам віддалювали.

Вкінці мусимо згадати і про відношення до самих лікарів у державних шпиталях. В часі науки медицини її кандидати мають нагоду студіювати більше теоретично. А тому, що лікарська наука дуже розрослася, обовязкових 6 літ науки не вистарчає на те, щоби опанувати вповні усі ділянки медицини в такій мірі, як це треба загально практикуючому лікареві для виконування практики. Тому кожний молодий лікар мусить скінчивши медицину відбути ще один або два роки практики у шпиталі або на клініці. На клініках число лікарів є обмежене, вступ їх туди залежить від волі професора. У шпиталі (прим. у Львові) буває нераз 10—15 лікарів на однім відділі, але тільки мала їх частина дістає платню за свою часто виснажуючу працю: усіх платних місць є 46. Однак щодо платень завели у Львові свого рода нумерус клявзус: українці можуть мати лише чотири платних місць. Лікарі пануючої нації дістають платню по 10—12 місяцях, а українці мусять на неї чекати 2—3 роки. Томуто зрозумілим буде, чому товариство Н. Лічниця уже від років збирає фонди на будову скромного, але свого шпиталя. Будова шпиталя, що має бути живим памятником Ювилею Протектора Лічниці Митр. Андрея, вже почалася. У 1930 р. виконано першу частину намірених робіт: сира будова стоїть уже під дахом, але це ще не все; суми досі вложені, це лише 40 проц. коштів, потрібних на цілу готову будову. І комітет для вшанування Ювилею і Виділ Лічниці певні, що весь наш загал не стане на половині дороги і буде складати дальші жертви, потрібні до завершення цього величного діла.

Д-р Т. Е. Бурачинський.

Життя українського студентства в Кракові.

(Короткий огляд.)

Часто закидають українському студентству, що воно замкнулося само в собі і китайським муром відгороджується від усіх, що поза ним. Воно не зовсім згідне з правдою. Доказом на те нехай послужать дописи студентів про їхнє життя приватне й орґанізоване, в яких вони діляться з усім громадянством своїми радощами й смутками.

„Українська Студ. Громада“ у Кракові, доцінюючи вагу тієї інформаційної роботи, що-року поміщує в пресі короткі згадки про свою діяльність. І оця стаття має теж на меті поінформувати широкий наш загал, зокрема студентство по інших унів. середовищах, про студ. життя в Кракові.

Найперше про студ. орґанізації. Є їх чотири: загально-студ. товариство „Українська Студ. Громада“ і три корпорації: „Чорноморе“, „Сян“ і „Хортиця“.

„У. С. Громада“ обєднює 80 відс. усього українського студентства, а саме 396 осіб. Гуртує вона студентів (-ок) усіх крак. вищих шкіл. Є це орґанізація в першу чергу самодопомогова, а дальше культурно-освітня. Зокрема лежить на

„У. С. Г.“ обовязок репрезентації всього студентства перед університетськими властями і чужо-національним студентством

Дотично головної ділянки праці — допомогової — „У. С. Г.“ обмежується до короткоречинцевих позичок (які густо-часто силою обставин заміняються на довгоречинцеві), на які видає річно около півтора тисячі зол. Це очевидно мало, бо її бюджет невеликий (3.500 зол.). Головною причиною бідности фондів „У. С. Г.“ є несправедливе розділювання підмог увів. властями. Українські студенти платять ті самі оплати, що й польські і складають такі самі додатки на фонд допомоги студентству і його організаціям, та ще ніколи не дістали навіть 25 відс. того, що їм правно належиться. „У. С. Г.“, яка гуртує майже 400 членів, дістає що-року з квестури не більше 2.700 зол., тоді, коли напр. польський мешичний „Братняк“, що має 600 членів, дістає не менше 15.000 зол. Те саме діється і при розділі стипендій та позичок між поодиноких студентів.

І через те наше студентство (у 80 відс. бідняцьке) живе серед великих злиднів. До того невідрадного положення причиняється ще сильно відсутність власного студ. дому, або хоча сякоїтакої студ. бурси і своєї харчівні. Щоб їх створити треба грошей, а їх нема. Цьому старається зарадити „У. С. Г.“ в той спосіб, що утворила окремий „кухонний фонд“ і започаткувала вже збіркову акцію. Слід згадати, що крак. професори-українці і ще дехто з громадян приобіцяли прочитати низку відчитів, призначуючи майбутній дохід на згаданий фонд.

Щодо культурно-освітньої діяльности „У. С. Громади“, то до неї привязуємо теж велике значіння. Нема ні одного національного свята, ні якихсь замітніших роковин, яких не відсвяткувало би крак. студентство. Згадатиб тільки про свято 1. листопада і 22. січня, які щорічно святкуємо дуже торжественно. Зокрема треба згадати про Шевченківські концерти, які (підготовувані при співучасті старшого громадянства) стягають багато чужинців і тим причиняються до популяризації серед них нашої пісні й культури.

Велику роботу в ділянці культ.-освітніх завдань виконують секції Громади (всіх є 14), у першій мірі секція студенток, туристична і кооп.-господарська. Інші-ж присвячують найбільше ваги поглибленню фахового знання своїх членів (секції: педагогічна, україністів, географів, правнича, медична, технічна і торговельників), а дві — музична і письменницька „Ладо“ — плекають мистецтво. Згадатиб іще про дві останні, а саме про дуже рухливу спортову, яка заступає нашому студентству „Сокіл“ чи „Луг“, яких тут нема, і про секцію студентів з Волині, Полісся і Підляшша.

Всі вони провадять дуже живу діяльність і осягають значні успіхи. Прим. географічна секція видала поважний збірник праць своїх членів. Теж і секція письменників видала збірничок творів молодих авторів, а тепер саме робить заходи коло видавання власного літературно-мистецького журналу. Щоби завершити огляд видавничої діяльности крак. студентства, треба ще замітити, що кооп.-господарська секція має вже підготовану одноднівку, присвячену памяті кооп. Василя Доманицького і видрукувала вже його світлини, а також те, що вже незадовго вийде альманах „У. С. Г.“, над яким працює окрема комісія.

Виділ „У. С. Г.“ і поодинокі секції доцінюють теж вагу товариського життя і звідсіль — ціла низка „живих газеток“, чайних вечорів і вечерниць. Взагалі товарискість і оте духове обєднання, що творить з усього місцевого студентства дружню, суцільну громаду — все те є чи не найціннішими прикметами крак. студ. життя.

Щоби завершити цей загальний образ, треба ще згадати про цілу низку відчитів, рефератів, дискусійних сходин, а врешті віч, які улаштовує „У. С. Г.“ або її секції і згадані три корпорації, а також і про важливу у своїх наслідках працю корпорацій над ідеольогічним виробленням своїх членів, а посередньо й цілого загалу.

Наприкінці ще кілька слів про Загальні Збори „У. С. Г.“, що відбулися в грудні м. р. Вони перейшли спокійно й поважно, зн. цілком інакше, як минулих років, коли приватні міжусобиці і „покривдження“ кількох „гнаних і гонених“ (їм завжди діється кривда) перетворювали збори в корпемну сварку. Цьогорічні збори найбільше часу посвятили на розбирання можливостей розвитку Т-ва і на намічування планів праці для нового Виділу і цілої Громади. А до Виділу ввійшли: В. Кобільник (голова), Я. Гумениж, В. Гоцький, Ол. Дзіковський, Ів. Красник, Дарія Кревич, М. Климишин, Я. Падох і В. Жидик. До Контрольної Комісії вибрано: А. Жуковського (голова), М. Пшепюрську і І. Микіту, а на заступників: Дякова і Сушкова. Врешті до суду чести ввійшли: В. Постригач (голова), В. Яворський та А. Боринець і Ірена Ґермаківна та І. Мартинець (як заступники).

Реф. Зонаку.

Чи ревматизм і подагру можна вилічити?

В цій справі незвичайно цікавим документом для всіх тих, що терплять є лист п. Й. Шера, Львів, вул. Ліндого 2. II. пов., в якім п. Ш. пише нам м. ін.: „Від кільканацяти літ я терпів на ревматизм та сильний рвучкий біль у правій нозі. Весь той час уживав я безліч ріжних лічничих засобів, а також був двічі в закордонних купелевих місцевостях. Успіх був лише переходовий, болі все верталися і я не відчував поправи. Перед трьома місяцями звернув мені знайомий увагу на Тогаль, який я зараз купив в аптиці. Я зажиєав Тогаль тричі денно по дві таблетки. Вже в першім тижні почув я значну полекшу, а в третім позбувся я прикрих недомагань і почуваю себе як новонароджений. Таблетки Тогаль кожному, хто терпить радо буду поручати“. Так само як п. Ш. пише нам богато тисяч осіб, які приймали Тогаль не лише при ревматизмі, болях у суставах, але передовсім при подагрі, нервових болях голови, грипі і простудах. Тогаль припиняє негайно найтяжчі болі і вбиває природним способом недуготворчі причини, в наслідку нищить ті недомагання. Таблетки Тогаль нешкідливі для серця, шлунка і інших органів. Маємо більше як 6.000 лікарських оцінок. Випробуйте самі ще нині, але жадайте завсіди у власнім інтересі оригінальних таблеток Тогаль. — Нема нічого ліпшого! Можна дістати по всіх аптиках.
1446 4—4

НОВИНКИ

— **Першорядне українське фризієрське заведення,** вул. Бляхарська 11. (ріг Руської), тел. 93-21 поручається П. Т. Громадянству.

—**Українське Гігієнічне Т-во у Львові. В неділю 1. березня 1931.** в салі „Української Бесіди“ при вул. Рутовського 22/I. пов. в год. 12.15 вполудне виголосить виклад **д-р Маріян Панчишин „Про туберкульозу“.** Виклад буде пояснюваний світляними образами.

—

— **„Україна“ втратила в Польщі дебіт.** Довідуємося, що тижневикові „Україна“, який виходить в Шікаґо, проповідуючи ідею соборної, незалежної держави, створеної власними силами, відібрано право поширюватись на українських землях під Польщею.

— **На шість тижнів вязниці** засуджено в львівськім карнім трибуналі Б. Блавата за те, що він написав під польським державним гербом: „Польська гуска“. Блават перед тим дістав рік вязниці за інші провини проти § 58.

— **Тиф у Чортківщині.** В селі Ридодуби (Чортківщина) захоріло на пятнистий тиф 15 осіб (8—22 літ). У шпиталі в Чорткові помер на пятнистий тиф 21-літній Микола Фаріон із Ридодубів, а тяжко хорий є ще 18-літній Мик. Щур із тогож села. У Ридодубах тяжко хорих є ще 2 особі, а 7 реконвалесцентів.

— **Постріляний побережником.** Побережник лісів Йос. Обертинського в Сторонибабах (п. Золочів) Крущина постріляв у лісі Фр. Длуґоша і Вол. Сацину з Утішкова. Побережник на своє оправдання каже, що оба вони брали дрова й утікали перед ним. Справа опинилася в суді.

— **Бійка між литовцями і поляками.** В селі Агнешки на схід від Вильна був хлопець, поляк, якого литовці з села Кружеле міцно побили за те, що він, переходячи через литовське село мав на шапці польського вірла. Польські селяни з Агнешок, узброєні в коси та вила напали за те на село Кружеле, а литовці привитали їх револьверовими стрілами і ранили трьох поляків. Бійку припинила поліція.

— **Шлюб у вязниці.** Виленський вломник Яеш попав у Вильні за крадіж до вязниці, а його „наречена“, яка була на волі була вагітна і хотіла, щоби її дитина була шлюбна та носила імя батька. Тому попросила прокуратуру позволити їй взяти шлюб з Яешом і цей шлюб відбувся у вязниці. Свідками були інші вязні, приятелі жениха, а вінчав молоду пару вязничний священик.

— **Кріваві авантюри комуністів під Варшавою.** У звязку з міжнародною маніфестацією безробітних у Марках під Варшавою комуністи підчас демонстрації кидали на поліцію камінням і стріляли до неї. Поліція стріляла до комуністів і ранила около 10 осіб, між ними визначних агітаторів Френцеля, Буяновського і Вибранського. Арештовано 6 осіб.

— **Після замаху на альбанського короля.** Віденська преса вважає просто чудом той факт, що альбанський король вийшов із замаху цілий і здоровий. Замаховці стріляли до короля дуже зблизька і на місці дуже освітленім лямпами перед театром, коли він виходив з будинку театру. Дивне також, що члени королівської дружини обороняючи короля, стріляли наосліп до замаховців між публикою, яка виходила з театру і нікого не ранили. Ранений маршал короля Зогу почуває себе краще. В часописах появились портрети замаховців на короля, емігрантів Авіль-Кама і Гельосія. Перший з них, деградований старшина альбанської армії брав живу участь в політичнім життю. Вони обидва далі твердять, що король Зогу є нещастям альбанського народу, що він змінив Албанію в країну неволі і тому вони хотіли його вбити. Цікаве, що в той самий час альбанський нарід виявляє велике обурення до замаховців та радіє, що король живе.

— **Цікавий клюб засуджених на смерть.** Російська емігрантська преса подає, що в Парижі утворився „Клюб засуджених на смерть“, до якого належить майже 100 бувших більшовицьких урядовців, які перейшли в табор антирадянської еміграції. Як відомо, всіх цих „неповоротців“ ДПУ засудило на кару смерти. Цей клюб має на меті безоглядну боротьбу з більшовизмом. На чолі клюбу стоїть славнозвісний Бесіловський.

— **Емігрантські злидні.** В ювиліра на берлінській Новій Королівській вулиці арештовано російську інтелігентну емігрантку Анастазію Шульц за те, що вона пробувала вкрасти золотий перстень з брилянтом. Ця емігрантка була підчас революції сестрою-жалібницею, відтак як доброволець вступила до армії Денікіна, була ранена на фронті, мала славу героїні, а опинившись на еміграції в крайній нужді сплямила свою славу крадіжю.

— **Смерть професора Кареева.** Радянська преса подає, що в Ленінграді помер професор Н. Кареев, визначний історик та історіософ, представник „субективної“ школи соціольоґів, до якої належали Лавров і Михайловський. Кареев був великим прихильником молоді і його листи до молоді передруковувались і в наших студентських журналах. Студентські гуртки самоосвіти вважали Кареева своїм духовим провідником. Кареев політично стояв близько до російських кадетів і по революції лишився в Ленінграді під більшовицькою владою, не беручи участи в політиці.

— **Італійський престолонаслідник покинув свою жінку.** Минув заледви рік від урочистого шлюбу італійського престолонаслідника князя Умберта з бельгійською княжною, а вже, як видно, ця подружа пара не почувала себе щасливою. Французька преса подає сензаційну вістку, що князь Умберто залюбився у якусь іншу дівчину і підчас побуту на Рівієрі покинув свою жінку та втік з любовницею невідомо куди. Жінка престолонаслідника старається дістати розвід.

З театру.

Малий Театр: „Добра ворожка“ комедія на 3 дії Ф. Мольнара.

Мольнар має свою славу: одного із найзручніших сучасних комедіеписців, що зеднали мадярський темперамент і французький дотеп із німецькою солідністю. Це така собі драматична леґуміна з пінки та руму: хто що волів — солодоші чи алькоголь.

Бідна дівчина звана „святоіванським світлячком“ від своєї професії: послужниці в кіні, де освічує гостям місця серед темряви своєю ліхтаркою, має предобре серце і вірить у свою „звізду“. Хоче позбутися злиднів і рада би пуститися на бистру воду, тим більше, що трапляється нагода: впала в око ню-йорському промисловцеві, що вважає її „дамою з товариства“. Всьому на перепоні стоїть її вдача — вона занадто чесна, щоби торгувати любовю.

Паралельно з нею бачимо другий такий тип: адвоката, що внаслідок своєї чесности гине в нужди. Він також має свої моральні сумніви, коли стає перед можливістю стати багатим. Жарти, які робить життя з людьми в таких випадках викликують щирий сміх, навіть тоді, коли жертви таких збитків щиро плачуть. Доля, що обсипує людей несподіванками видається нам на сцені менше природною, ніж у житті. Коли глядач песи Мольнара хоче мати ілюзію повної життєвої правди, мусить увійти в психольоґію дівчини, яка щодня годинами вчиться життєвого досвіду, фільософії життя та його гумору з кінових пес. Цим розясняється неодна психольоґічна несподіванка.

Песа, наче добра кінова історія: живабарвиста, свіжа. Грали її як з нот. Борода Зніча була неабияким сензаційним додатком до його гри. Ґривінська була легка як метелик. Решта артистів не лишалася позаду. Епільоґ песи варт того шампана, що стояв на столі. Песу жде успіх не менший від геройки песи. — **м. р.**

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 25. лютого 1931 року: масло експортове і десерове пріма 4·50 зол. за кільо; літра молока 28—29 сот.; літра сметани 1·50 зол., копа яєць 6·60 зол. Тенденція на масло удержана, на яйця знижкова.

З судової салі.

„СЕЛЬРОБІВЦІ“ ПЕРЕД СУДОМ.

На розправі 25. ц. м. переслухано дальших свідків. В справі свідка *Похмурського* прийшло до конфлікту між трибуналом і обороною, а саме тому, що трибунал не годиться допустити цього свідка до зізнань, тому, що Похмурський також підозрілий в комуністичній аґітації й проти нього велося поліційне слідство. Вкінці свідка заприсягають і він зізнає: Сенатора Химчина він бачив щодня в його крамі, працював у Химчина і був з праці в нього вдоволений. На запит прокуратора свідок признає, що він є членом ППС лівиці і сидів двічі у вязниці за кольпортажу летючок. Прокуратор доказує, що Похмурський не міг бачити Химчина щодня в крамі, бо сидів у вязниці.

Свід. Голінатий родом з Яричева, адміністратор „Сельробу“ починає зізнавати по українськи, прокуратор противиться проти допущення цього свідка до зізнань тому, що він, як „сельробівець“ має близьке відношення до вини підсудних, але трибунал заприсягає цього „сельробівця“ перед хрестом і свід. Голінатий зізнає, що в тих днях, про які акт обвинувачення говорить, що тоді, коли сенатор Химчин був на зїзді професійного інтернаціоналу, в дійсности Химчин був у Львові. Прокуратор питає скільки свідок Голінатий дістає в „Сельробі“ платні, свідок відповідає: „Триста золотих“.

Свід. Анастазія Химчин, жінка підсудного сенатора зізнає по польськи, хоч присягала по українськи. Вона зізнала в який спосіб крамниця попала від її тітки до рук сенатора Химчина та якто сенатор Химчин потішав її, що вона тепер повинна бути щаслива, бо тітка вмираючи, залишила їм крамничку і пару тисяч золотих. Підчас ревізії поліція знайшла в шуфляді Химчина 2000 золотих і свідок твердить, що ці гроші не від більшовиків, але спадок від тітки. Предсідник триб. конечно хоче довідатись скільки тих грошей залишила тітка Химчинові, але свідок рішуче твердить, що не знає скільки тих грошей було, бо чоловік мовчав про те. Анастазія Химчин твердить, що її чоловік минулого року в серпні був весь час дома і не міг їздити на зїзд інтернаціоналу.

Прокуратор: Ви зізнали, що це вмерла тітка ваша, отже чому записала крамничку і гроші вашому чоловікові, а не вам?

Свід. Анаст. Химчин: Бо мій чоловік мав більшу охоту на гроші ніж я.

Прокуратор: Так, Химчин мав завжди охоту на гроші.

Далі виявляється, що поліція найшла також кілька тисяч грошей схованих у виходку в домі Химчина. Свідок каже, що ці гроші підкинула поліція.

Свід. Розалія Сомова, українка, жінка болгарина, сестра жінки Химчина з родини Туркевичів, зізнає по польськи, що в 1915 р. втікла до Росії, там вийшла заміж за болгарина, була в Болгарії, а тепер вернула до Львова, бо землетрус знищив її дім у болгарськім місті. Про сенатора Химчина зізнає більш менш те саме, що і жінка цього підсудного.

Свід. Іван Данищук, член Центрального Комітету партії „Сельроб“ складає зізнання про ідеольоґію і тактику партії. Він заявляє, що К. П. З. У. і „Сельроб“ це дві окремі, незалежні від себе партії. Щоправда і К. П. З. У. і „Сельроб“ ідеольоґічно стоять на однакових позиціях, борються за соціялізм, але К. П. З. У. признає тактику нелеґальної боротьби з капіталізмом, а „Сельроб“ використовує для своїх цілей тільки леґальні засоби. Обидві партії є клясові і інтернаціональні.

СПОРТ

З Карп. Лещат. Клюбу.

Карпатський Лещатарський Клюб повідомляє, що роздачу нагород, заповіджену на 28. ц. м., мусить клюб з причин від себе незалежних перенести на 15. III. 1931 р. В цім дні відбудеться рівночасно роздача нагород за зїздовий біг, розіграний у Славську 8. III. ц. р.

КЛК. запрошує членів та прихильників лещат. спорту на реферат проф. С. Гайдучка: „Здобуття Монт Еврісту“. Реферат буде ілюстрований світляними образами. Початок в год. 19. у пятницю 27. II. в домівці Клюбу, Костюшка 1а I. пов. праворуч.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ПРОГРАМА ВИКЛАДІВ УКРАЇНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ В ПРАЗІ в літнім півроці 1931. Прага 1931.

„НОВІ ШЛЯХИ“. ч. 3. за березень 1931. Львів.

„БІЛЬШОВИК УКРАЇНИ“, ч. 23—24 політично-економічний журнал ЦККП(б)У. Державне Видавництво України.

„ПЛАСТУН“, часопис пластової молодежи Р. IX. Децембер-януар 1930/31, ч. 4—5. Ужгород.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Четвер, 26. лютого, година 7·30 веч. „Ілька“, оперетка Одрана.

Пятниця, 27. лютого, година 7·30 веч. „Оповідання Гофмана“.

Театр Ріжнородностей (в Нар. Домі):

Четвер, 26. лютого, година 7·30 веч. „Як стати багатим і щасливим“, музична комедія.

Пятниця, 27. лютого, година 7·30 веч. „Як стати багатим і щасливим“. музична комедія.“

Малий Міський Театр:

Четвер, 26. лютого, година 7·30 веч. „Добра ворожка“, комедія Мольнара.

Пятниця, 27. лютого, година 7·30 веч. „Добра ворожка“, комедія Мольнара.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма: „Дівча з Монпарнасу“. Гокейові змагання в Криниці.

КОЛЬОСЕИ „Бригада смерти“ (Гарі Піль). „Герої ночі“.

ЛЕВ: „У маленькій каварні“ (Жак Катлен, Маріон Герт)

МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма: „Відвічна пісня“ (Мейрі Ґльорі).

ОАЗА: Звукова фільма: „Тройка“.

ПАЛЯС: Звукова фільма **в чеській мові** „Цісарсько - королівський фельдмаршал“ (Власта Буріян).

ПАН: „Динаміт“.

ПАСАЖ: „Пригода одної ночі“ (Том Мікс) і звуковий додаток.

ПРОМІНЬ: „Легка добича“.

ФАТАМОРГАНА: „Поцілуй“ (Ґрета Ґарбо).

ХИМЕРА: „Венера в сімох відслонах“.

СТИЛЕВЕ: „Мандарин Ву“ (Льон Чаней, Анна Мей Вонг) „Герої вогню“.

УТІХА: „Герой кровавої арени“. — „Княжна та ковбой“ (Бюк Джонс).

Програма радіо.

Четвер 26 II. 1931.

Варшава (1411,7) 12·35 Шкільний концерт. **Гельсінґфорс** (221,4) 19·00 Концерт. **Льондон** (356,3) 20·30 Радіоорхестра і солісти. **Берлін** (429) 16·30 Солісти: Твори Бетовена, Шопена **Рим** (441,2) 17·00 Концерт. **Прага** (486.2) 13·20 Пісні. Співає Марак. **Відень** (516.3) 12·00 Капеля Гайґера. **Будапешт** (550,5) 17·45 Циганська музика. **Харків** (937,5) 15.00 Український концерт. **Ленінград** (1000) 16·30 Концерт.

Пятниця 27. II. 1931.

Варшава (1411,7) 20·15 Концерт Фільгармонії. **Гельсінгфорс** (221,4) 17·25 Акордіон. **Льондон** (356,3) 15·15 Танкова музика. **Берлін** (419) 19·00 Концерт квінтету Годвіна. **Стокгольм** (935,4) 17·20 Легка музика. **Рим** (441,2) 17·00 Концерт **Прага** (486,2) 16·30 Радіоорхестра; **Відень** (516.3) 19·30 Трансмісії з опери. **Харків** (937,5) 15·00 Оперова музика. **Ленінград** (1000) 19·00 Концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер 26. II. 1931.

12·35 Трансмісія з Варшави. 16·15 Ґрамофонові плити. 20·30 Легка музика з Варшави. 22·15 Трансмісії з Вильна. 23·00 Музика з готелю „Брістоль“ у Львові.

Пятниця 27. II. 1931.

11·58 Сиґнал з астрономічної обсерваторії у Варшаві і гейнал з Марійської вежі в Кракові. 12·10 Грамофонові плити. 15·40 Трансмісія з Варшави. 16·15 Концерт для хорих. 17·45 Орхестра. 20·00 Трансмісія з Варшави.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Кооператива „Укр. Театр“ у Львові Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові.

Копичинці:
27. II. „Меді“.
28. II. „Ревія“.
1. III. „Гетьман Дорошенко“.
2. III. „Жінка, що вбила“.
3. III. „Пацики“.

Борщів:
4. III. „Меді“.
5. III. „Гарна Олена“.
6. III. „Жінка, що вбила“.
7. III. **„Життя Парижа“.**
8. III. „Гетьман Дорошенко“.

Театр виставить, як премієру відому оперетку Оффенбаха „Життя Парижа“ вперше дня 7. III. Мистецьке виконання та артистичні еволюції запевнюють опереті, що появиться вперше на українській сцені — повний успіх. 1445

Пригадка. Загальні Збори Філії „Учительської Громади“ у Львові, відбудуться в середу, дня 4-го березня ц. р. в год. 6. веч. (18) у шкільній салі Дівочої Семинарії „Рідної Школи“ при вул. Мохнацького ч. 12. 1539 **Виділ.**

Подяка. Вийшовши по близько 5-ти місячній тюрмі на волю, почуваюся до милого обовязку зложити прилюдно сердешну подяку всім тим з українського громадянства, які, не зважаючи на важкі перепони, несли мені весь час мого побуту в тюрмі поміч і розраду. Складаю щиру подяку в першій мірі Вп. д-рові Л. Ганкевичу, який вже в перших днях після мого арештовання відвідав мене в тюрмі і обняв мою оборону. Рівночасно Вп. д-рові Богданові Чайковському і д-рові Хоминському за відвідини мене в тюрмі, та правну поміч перед судами в Грубешові і Володимирі Волинському. Зокрема щиро дякую Вп. моїм оборонцям д-рові В. Старосольському, д-рові Ст. Шухевичові й д-рові Ст. Білякові, які з великою посвятою, безінтересовно та успішно боронили мене на головній розправі у Львові перед судом присяглих в днях від 17. до 20. лютого включно. Не вичисляючи поіменно всіх Вп. громадян і товаришів, супроти яких затягнув я великий довг вдячности, висказую всім на цьому місці щире Спаси-Біг. **Володимир Кохан.**

Варшава, дня 24 лютого 1931 р.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ЗОЛОТО, БРИЛІЯНТИ, СРІБЛО — оцінює безплатно і купує по високій ціні Домбровскі і Розважевскі, Львів, Академічна ч. 2. Фабричний склад годинників. — Довголітня ґарантія. — 1447 3—?

ГРИБИ гарні вибирані (найменче 5 кг.) по 10 зол. 1 кг., повида з чистих сливок на цукрі, бочілочка 5 кг. 14 зол., чиста овеча бриндзя, бочілочка 5 кг. 13 зол., пчільний мід з гір в 5 кг. бляшанках по 23 зол., волоські горіхи, мішочок 5 кг. 17 зол., — висилає франко за післяплатою **МЕНДЕЛЬ ШТУММЕР, Косів к. Коломиї.** 1449 6—10

НАСПІЛИ лінолеум, куркові хідники, меблеві матерії по конкуренційних цінах з удогідненням при купні. — Енглендер, Ринок 8, 2—2

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні Івана Зельтенрайха Львів, пл. Марійська ч. 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні жіночі годинники переробляємо на ручні. 1538

ДО ВИНАЙМУ, евентуально на продаж або до заміни на каменицю у Львові, дім у Васильківцях пов. Гусятин, соняшний, сухий, положений серед ліса, 20 хвилин ходу до села, залізниця в місці; разом із садом простору одного морга. Шляхотні овочеві дерева. Належить до реальности кільканацять моргів поля з лісом та господарські будинки, пивниця та криниця. — Відповідне місце для пасічника або літнище. Ближча відомість у Климентини Патрилової, Перегінсько. 1496 2—2

ДВОФРОНТОВУ будівельну парцелю при вул. Потоцького і Ісаковича, продає Товариство Агроном. Техн. „Праця“ у Львові. — Інформації дає Вп. інж. П. Дурбак. Львів, вул. Чарнецького ч. 26. 1537 1—4

ОСОБА середніх літ шукає місця заряду домом, розуміється дуже добре на кухні — найрадше в самітнього пана або на парохії. — Адміністрація „Діла“ „Симпатична“. 1540 1—2

2 СТУДЕНТКИ уніврс. або учит. семинара прийму від 1. III. на мешкання. Вул. Потоцького ч. 110. партер. 1541 1—2

ПОТРІБНИЙ інструктор до 3 гімназійної кляси. — Зголошення під „Т“.

Ширіть наш часопис!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Д-Р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО

бувш. лікар заграничних клінік, специяліст скірних, венеричних і сексуальних недуг (полова неміч) та **лікарської косметики ординує в скірних недугах і т. д. від год. 8½—10, 14—16. в косметиці від 10—11 і 16—18 в неділі і свята від 10—11.**

Гірське сонце. Вапофор. Діятермія. Кріотерапія. Сепараткові ждальні.

ЛЬВІВ, вул. Сикстуська ч. 22, III. п. (біля Нар. Гостинниці).

Вінда до вжитку. Телефон 38—90.

Специяліст недуг легенів, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Листопада 30.

1206 **Пересвітлення Рентґеном.**

Дентист ЯКІВ НАСС

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п. Телеф. 65—73.

Безболісно пльомбує, лічить і виймає зуби. Скріплює розхитані зуби, штучні зуби в каучуку, золоті, платині і білім золоті найновішими системами. Пацієнтів з провінції полагоджує в найкоротшому часі. — П. Т. Урядовцям і студентам знижені ціни. 1526 3—10

Д-р Михайло Тимчук

лікар заграничних клінік — специяліст внутрішних недуг і фтізіольог

тепер у ТЛУСТІМ, пов. Заліщики, лічить сухоти (початкові і в найвищому степені розвою) та переводить щіплення проти сухіт у новородків, — дітей і дозрілих.

1512 4—?

Присилайте передплату!

ГЕМОРОЇДИ.

Гемороїдальні чопики ҐОНСЕЦЬКОГО (з когутиком) усувають біль, печення, кровавлення, сверблячку, гоять ранки та зменшують ґузи (жиляки).

1340 Можна дістати в аптиках. 6—8

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.